

INTERNATIONAL COMMISSION OF JURISTS

Commission internationale de juristes - Comisión Internacional de Juristas

" dedicated since 1952 to the primacy, coherence and implementation of international law and principles that advance human rights "

แถลงการณ์

ห้ามเผยแพร่ก่อน: 12 มีนาคม 2553

เจนีวา

ยุติการบังคับคนให้สูญหายในประเทศไทย กลุ่มสิทธิมนุษยชนแถลง ในโอกาสครบรอบหกปีการหายตัวไปของนายสมชาย นีละไพจิตร

นายสมชาย นีละไพจิตรเริ่มอาชีพทนายความเมื่อปี 2520 เป็นที่ทราบกันดีว่าคุณสมชายแสดงความเห็นต่อต้านการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมของตำรวจ และเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบยุติธรรม กิจกรรมสุดท้ายของเขาคือการเป็นทนายว่าความให้จำเลยในคดีความมั่นคงเกี่ยวกับชายแดนใต้ ลูกความของเขามักเป็นคนยากจนที่มีการศึกษาไม่สูง ในช่วงที่เขาหายตัวไปเมื่อปี 2547 มีทนายความเพียงไม่กี่คนที่ทำงานแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจังหวัดชายแดนใต้ คุณสมชายกระตุ้นให้เพื่อนทนายความตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย และอุทิศตนช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิที่เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ในจังหวัดชายแดนใต้ เป็นการกระทำอย่างอุทิศตนและกล้าหาญ

วันที่ 11 มีนาคม 2547 คุณสมชายได้ร้องเรียนต่อหน่วยงานรัฐบาลหลายแห่ง กล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจทรมานลูกความของเขาที่เป็นชาวมุสลิมเชื้อสายมาเลย์ และถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงและความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ วันต่อมานั่นเอง เขาได้ตกเป็นเหยื่อการบังคับให้สูญหาย หกปีต่อมาไม่มีใครรู้ชะตากรรมของเขา และในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบังคับให้สูญหายของคุณสมชายก็ไม่สามารถเอาผิดใครได้ คดีที่ยังไม่คลี่คลายของเขาซึ่งเป็นคนที่ได้รับการสนใจทั้งในระดับชาติและนานาชาติ สะท้อนให้เห็นความล้มเหลวหลายประการของระบบยุติธรรมทางอาญาของไทย เป็นเหตุให้เหยื่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนและครอบครัวต้องเผชิญกับอุปสรรคด้านกฎหมายและการเมือง

แม้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐในอดีตหลายท่าน รวมทั้งอดีตนายกรัฐมนตรีและอัยการสูงสุด ต่างประกาศต่อสาธารณะว่า คุณสมชายได้ถูกสังหารแล้ว แต่กลับมีการตั้งข้อหาต่อหน้ากับผู้ต้องหาที่เป็นนายตำรวจหน้านายซึ่งไม่สอดคล้องกับความร้ายแรงของการหายตัวไปของบุคคล และเจ้าหน้าที่เหล่านั้นยังไม่ถูกลงโทษทางวินัยด้วย ในระหว่างการไต่สวนคดี มีวิธีการนำเสนอและจัดการพยานหลักฐานที่ค่อนข้างหละหลวม ดูเหมือนว่าพยานหลักฐานชิ้นสำคัญได้ถูกทำลายไปแล้ว ส่วนเจ้าพนักงานเพียงคนเดียวที่ถูกศาลลงโทษก็ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างคดีอยู่ในชั้นอุทธรณ์ และมีรายงานข่าวว่าหลบหนีไปซ่อนตัว

คุณอังคณา และครอบครัวได้เรียกร้องอย่างกล้าหาญต่อรัฐบาลไทยหลายชุด ให้ดำเนินการเพื่อคลี่คลายคดีการหายตัวไปของคุณสมชาย เธอและครอบครัวต้องเสียสละอย่างใหญ่หลวง และต้องเผชิญกับอุปสรรคทุกก้าวในการเรียกร้องความเป็นธรรมผ่านไปหกปีแล้ว ถึงเวลาที่รัฐบาลชุดปัจจุบันจะต้องแสดงให้เห็นประจักษ์ว่า มีความจริงใจต่อคำมั่นสัญญาที่จะคลี่คลายความจริงเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นกับคุณสมชาย และนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษ รัฐบาลมีความรับผิดชอบจะต้องแจ้งให้ภรรยาคุณ

The ICJ is an international non-governmental organisation comprising sixty of the world's most eminent jurists and has a worldwide network of national sections and affiliated organisations

33, rue des Bains, P.O. Box 91, 1211 Geneva 8, Switzerland

Tel: +41(0) 22 979 3800 – Fax: +41(0) 22 979 3801 – Website: <http://www.icj.org> - E-mail: info@icj.org

P
R
E
S
S
R
E
L
E
A
S
E

สมชายและครอบครัวทราบถึงความก้าวหน้าในการสืบสวนสอบสวน และประกันว่าจะไม่มีอุปสรรคขัดขวางการสืบสวนสอบสวนอีกต่อไป

“กระบวนการยุติธรรมไทยจะต้องหันกลับมาทบทวนในสิ่งที่เกิดขึ้น กระบวนการยุติธรรมจะต้องยืนหยัดอยู่ข้างผู้เสียหายและผู้ถูกละเมิด ตาซึ่งของกระบวนการยุติธรรมจะต้องไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งอย่างไรซึ่งคุณธรรม กระบวนการยุติธรรมต้องไม่ยอมให้ใครก็ตามแม้มีอำนาจมากขนาดไหนสามารถปล้นความยุติธรรมไปจากประชาชนได้” คุณอังคณา กล่าว

ความล้มเหลวของระบบกฎหมายไทยซึ่งทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้รับผิดชอบต่อการสูญหายของคุณสมชายมาลงโทษ สะท้อนถึงความเร่งด่วนที่จะต้องนำมาตราการด้านกฎหมายและนโยบายที่เข้มข้นมาใช้ คุณวิลเดอร์ เทเลอร์ (Wilder Tayler) เลขาธิการคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (International Commission of Jurists) ขอกระตุ้นรัฐบาลไทยให้รับรองอนุสัญญาสากลว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลสูญหาย (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance) และออกกฎหมายเพื่อให้ข้อบัญญัติต่าง ๆ ในอนุสัญญามีผลบังคับใช้ในประเทศ

“เป็นที่ทราบกันดีว่า เราสามารถกำจัดและป้องกัน “การทำให้บุคคลสูญหาย” และการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรงอย่างอื่นได้อย่างเป็นผล ถ้าทำให้ผู้กระทำผิดรู้ว่าไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบเนื่องจากความผิดของตนเองได้” คุณเทเลอร์กล่าว

ในปัจจุบันรัฐบาลไทยพยายามหาทางเข้าเป็นสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เพื่อแสดงให้เห็นพันธกิจที่มีต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับสากลและระดับประเทศ รัฐบาลไทยจะต้องดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อป้องกันและลงโทษในกรณีการบังคับบุคคลให้สูญหายในประเทศ คณะทำงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพและคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลจึงเรียกร้องให้รัฐบาลไทยดำเนินการดังต่อไปนี้:

1. ดำเนินการปฏิรูปกฎหมายและนโยบายเพื่อมุ่งป้องกันและลงโทษในกรณีการทำให้บุคคลสูญหาย รวมถึงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญาเพื่อกำหนดโทษให้การบังคับบุคคลให้สูญหายเป็นอาชญากรรมอย่างหนึ่ง และพัฒนาโครงการคุ้มครองพยานให้เข้มแข็งขึ้น
2. เร่งดำเนินการสืบสวนสอบสวนการหายตัวไปของนายสมชาย นีละไพจิตร และสั่งฟ้องผู้รับผิดชอบด้วยข้อหาที่สะท้อนถึงความร้ายแรงของอาชญากรรมประเภทนี้
3. คลี่คลายและสอบสวนคดีการบังคับบุคคลให้สูญหายทั้งหมดในประเทศไทย ทั้งนี้ด้วยความมุ่งหมายให้มีการสั่งฟ้องผู้รับผิดชอบ
4. ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาสากลว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลสูญหาย (*International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance*)
5. ให้เชิญผู้แทนพิเศษสหประชาชาติ (United Nations Special Procedures) มาเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ตามคำขอที่ได้ส่งมายังรัฐบาลไทยแล้ว ไม่ว่าจะเป็นคณะทำงานด้านการคุมขังโดยพลการ และผู้รายงานพิเศษว่าด้วยความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและทนายความ (Special Rapporteurs on the Independence of Judges and Lawyers) ผู้รายงานพิเศษด้านการสังหารนอกกระบวนการกฎหมาย (Special Rapporteurs on Extrajudicial Executions) และผู้รายงานพิเศษด้านการต่อต้านการก่อการร้าย (Special Rapporteurs on Counter-Terrorism)

จบ

ข้อมูลพื้นฐาน:

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณอังคณา นีละไพจิตร:

คุณอังคณา นีละไพจิตรเป็นประธานคณะกรรมการงานยุติธรรมเพื่อสันติภาพ และเป็นผู้ก่อตั้งมูลนิธิยุติธรรมและสันติภาพ คุณอังคณามีบทบาทเข้มแข็งในการรณรงค์ในประเด็นการทำให้บุคคลสูญหาย การทรมาน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ อันเนื่องมาจากสิทธิด้านพลเรือนและการเมือง

เธอยังมีตำแหน่งทั้งเป็นส่วนตัวและเป็นทางการอีกหลายตำแหน่งกับองค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานของรัฐ คุณอังคณาเป็นสมาชิกคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (2550) เป็นคณะผู้ร่างรายงานประเทศตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights-ICCPR) (2551) คณะอนุกรรมการว่าด้วยการประเมินผล สอบสวนและศึกษาความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ของวุฒิสภา และคณะอนุกรรมการว่าด้วยจังหวัดชายแดนใต้ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คุณอังคณาได้รับรางวัลสิทธิมนุษยชนหลายครั้ง อย่างเช่น รางวัลบุคคลเกียรติยศ รางวัลผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนแห่งกวางจู รางวัลผู้หญิงอิสระจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลีฯ (2551) รวมทั้งรางวัลจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (2549) และรางวัลมูลนิธิ 18 พฤษภาคม ประเทศเกาหลีใต้ (2549)

ข้อมูลเกี่ยวกับคุณวิลเดอร์ เทเลอร์ (Wilder Tayler):

คุณวิลเดอร์ เทเลอร์เป็นทนายความชาวอูรุกวัย และเป็นเลขาธิการคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล ก่อนหน้าเคยดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการระหว่างปี 2550-2552 และยังเป็นกรรมการจากการเลือกตั้งของคณะอนุกรรมการเพื่อป้องกันการทรมานแห่งสหประชาชาติ ที่จัดตั้งขึ้นตามพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และเป็นสมาชิกของคณะกรรมการสภาสากลว่าด้วยนโยบายสิทธิมนุษยชน (International Council on Human Rights Policy) ในฐานะนักกฎหมายและนักกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน คุณเทเลอร์มีส่วนเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ระดับสากลเพื่อต่อต้านการบังคับบุคคลให้สูญหายในช่วงกว่า 25 ปีที่ผ่านมา เคยดำรงตำแหน่งด้านกฎหมายระดับสูงทั้งขององค์การอิวแมนไรท์วอตช์และแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลระหว่างปี 2533-2550 ในช่วงทศวรรษ 1980 เขาเป็นทนายความว่าความในอูรุกวัย และได้ว่าความให้นักโทษการเมืองและครอบครัวของ “ผู้สูญหาย”

ความหมายของการบังคับบุคคลให้สูญหาย (Enforced Disappearance) ตามอนุสัญญาสากลว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลสูญหาย (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance)

“การบังคับบุคคลให้สูญหาย หมายถึงการจับกุม ควบคุมตัว ลักพาตัว และการจำกัดอิสรภาพรูปแบบอื่นโดยหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลหรือกลุ่มที่ทำตามอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจกับรัฐ และต่อมายังปฏิเสธไม่ยอมรับการจำกัดอิสรภาพที่เกิดขึ้น หรือมีการปกปิดซ่อนเร้นที่อยู่ของบุคคลผู้สูญหาย เป็นเหตุให้บุคคลนั้นไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติมหรือการสัมภาษณ์คุณเทเลอร์ โปรดติดต่อคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (ประเทศไทย) โทรศัพท์: +662 6198477 หรือ คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (เจนีวา) โทรศัพท์: +41 (0)22 979-3800

